

VILJAKÄÄRME

Pantherophis guttatus

Engl. Corn snake

Viljakäärme on tarhakäärmeisiin lukeutuva kuristajakäärme. Tämä myrkytön käärme on yleisin lemmikkikärmelaji helppohoitoisuuden, aktiivisuuden ja monien värimuotojensa vuoksi. Yleisesti leppoisan luonteensa vuoksi viljakäärme sopii mainiosti myös aloittelevalle käärmeiharrastajalle, mutta myös pitkän linjan harrastajat suosivat viljakäärmettä.

Kotoisin viljakäärme on Yhdysvaltojen kaakkoisosista, jossa sitä kutsutaan nimellä corn snake, sillä viljakäärme on tuttu näky maissipelloilla.

Koko ja ulkonäkö:

Viljakäärme kasvaa noin 100 - 150cm mutta voi saavuttaa harvoissa tapauksissa jopa 170cm pituuden. Painoa aikuisella on noin 300 - 1000g. Keho on pitkä ja solakka, täysikasvuinen viljakäärme on noin 3-4cm paksu. Viljakäärmeellä on luonnossa esiintyviä perinteisiä värimuotoja viisi kappaletta, joita esiintyy eri alueilla Yhdysvalloissa. Jalostuksella on kuitenkin luotu lähes 800 eri värimuunnosta kuvioineen, joten valinnan varaa löytyy ulkonäön suhteen.

Elinikä ja terveys:

Viljakäärme elää terraario-olosuhteissa jopa 15 - 20 vuotta, mikäli olosuhteet pysyvät hyvinä.

Terraario:

Koko: Useimmiten suositellaan minimissään terraarion mitoiksi: terraarion leveys + syvyys = käärmeen pituus. Eli 120cm käärme menisi 90cm pitkään ja 30cm syvään terraarioon. Mitat ovat kuitenkin todella mitättömät, sillä viljakäärme aktiivisena käärmeenä kaippaa tilaa paljon enemmän. Aikuiselle hyvä olisikin vähintään metrin leveä, mielummin 120cm leveä terraario. Korkeus ei ole niin tärkeää, vaikka viljakäärmeet kyllä tarvitsevat myös kiipeilymahdollisuuksia. Jos terraarioon asutetaan useampi käärme, tulee terraarion koon kasvaa siinä samalla.

Terraarion on oltava tiivis ja pakovarma, vain tiheä ilmanvaihtoverkko tulisi olla ainoa kontakti ulkoilmaan. Viljakäärme on tunnettu taitavista pakotaidoista, joten terraarioa valitessa olisi syytä kiinnittää siihen huomioa. Paras vaihtoehto olisi hankkia sivusta avattava joko saranaovellinen (Giganterra/Habistat/Komodo/Exoterra tyyppinen) tai liukuoviterrario lukolla, ja varmistaa ettei käärme mitenkään mahdu lasien välissä olevasta raosta. Viljakäärme litistää itsensä uskomattoman litteäksi tarvittaessa. Itsetehdyt vitriinit ja akvaariomalliset ovat usein syitä karanneisiin viljakäärmeisiin.

Olosuhteet:

Viljakäärme tarvitsee terraarioonsa noin 30 - 35 asteen lämpöpäädyn, joka järjestetään joko lämpömatolla, -kaapelilla tai -lampulla. Lämmin alue tulisi kattaa terraariosta noin 1/3 alueen. Lämpöpaikalla tulisi olla ainakin yksi piilopaikka/luola. Muu terraario saa olla huoneen lämpöinen eli noin 20 astetta.

Valaistus riittää että terraarioon tulee luonnon valoa, mutta terraarioa ei saa sijoittaa suoraan auringon paahteeseen, ettei lämmöt nouse liian korkeaksi. Erillistä lamppua tai UV valoa ei tarvita, ellei terraario sijaitse pimeässä huoneessa tai omistaja halua erillistä valonlähdettä. Valaistuksen tulisi kuitenkin jäljitellä normaalia vuorokausirytmää eli 12h valoisaa aikaa. Se on helppo tehdä ajastimella.

Ilmankosteus tulisi olla noin 35%, joka yleensä saadaan laittamalla terraarioon laakea vesiastia. Jos viljakäärmeellä kuitenkin on nahanluonnin kanssa ongelmaa, terraarioa voi sumutella vähän suihkepullolla tai laittamalla luola eli wetbox, jossa on kosteaa turvetta tai sammalta.

Sisustus:

Terraarion sisustamisessa mielikuvitusta voi käyttää vaikka kuinka, sillä viljakäärme ei välitä miltä terraario näyttää. Kuitenkin terraarion on oltava turvallinen, mikään ei saa kaatua ja murskata käärmettä, viljakäärme ei saa jäädä mihinkään jumiin eikä tuotteet saa pölistä tai olla myrkyllisiä. Lisäksi sisustuksessa on oltava lämpimässä ja kylmässä päädyssä omat luolat tai luolan tapaiset suojat, kiipeilymahdollisuus, suojaa johon "maastoutua", pohjamateriaali joka ei pölise ja mihin voi kaivautua (lannoittamaton, kookosturve, turveseos), sekä juoma-astia, johon käärme pääsee halutessaan kokonaan kerälle.

Pohjamateriaali:

Pohjamateriaalia (paksuutta vähintään 7cm) tulisi olla terraarion pohjalla. Pohjamateriaalin tulee olla pölyämätöntä, joka pitää sopivaa kosteutta terraariossa ja johon pääsee kaivautumaan. Tähän sopii parhaiten kookosturve eläinkaupoista, lannoittamaton turve tai turveseos, johon on sekoitettu kookosturvetta, turvetta ja vermikuliittia. Vaaleaa pohjamateriaalia varten on käärmeille suunnatut eläinkaupoista saatavat pohjamateriaalit ja hamppukuivike. Jyrsijöiden purua ei tulisi käyttää pölyävän koostumuksen vuoksi!

Terraario tulisi siistiä käärmeen ulosteista säännöllisesti. Bioaktiivista terraarioa ei kuitenkaan tarvitse puhdistaa, sillä se toimii metsänpohjan mukaan, eikä bioaktiivisen terraarion järjestäminen ole vaikeaa.

Bioaktiivisen terraarion luominen:

Terraario testataan tyhjiltään ensin vedenpitäväksi, jonka jälkeen pohjalle laitetaan noin 3cm ruukkusoraa, josta luodaan salaoja minne ylimääräinen vesi ja kosteus valuu. Ruukkusoran päälle asetetaan maisemointikangas, jotta pohjamateriaali ja ruukkusora ei sotkeudu keskenään jolloin salaojasta ei ole mitään hyötyä. Maisemointikangas päälle laitetaan turveseos, vähintään 7cm, mielummin 10cm, sillä viljakäärmeet tarvitsevat kaivautumiseen paksuutta. Jos pohja on kuiva, sitä kostutetaan vähän samaan tapaan kuin kukkia ja annetaan veden valua salaojaan, mistä kosteus nousee ylöspäin pohjan kuivuessa, jolloin optimaalinen kosteus säilyy. Terraarioon laitetaan siiroja ja hyppyhäntäisiä hoitamaan terraarion puhtaudesta huolta. Nämä pienet hyönteiset pysyvät terraariossa, eivätkä leviä ympäri asuntoa. Terraariossa ne syövät käärmeiden ulosteet ja luodut nahat. Siiroille kannattaa tarjota myös kuivia lehtiä ravinnoksi.

Näin omistajan arki helpottuu kun terraario hotaa itse hygieniasta, jolloin omistajalle jää vain lemmikin terveyden seuranta, ruokinta ja vesien vaihto.

Ruokinta:

Luonnossa viljakäärme syö jyrsijöitä, lintuja ja sammakkoeläimiä. Terraario-oloissa viljakäärmeelle voi tarjota kaikenlaisia jyrsijöitä ja tipuja, kuhan ne ovat oikean kokoisia käärmeelle. Nyrkkisääntönä on hyvä ottaa saman paksuinen tai hivenen paksumpi ruokaeläin mitä käärmeen paksuin kohta on. Aikuisen viljakäärmeen ruokintaväli on noin 3 - 6 viikkoa. Ihan pieni poikanen sen sijaan ruokitaan 5 päivän välein josta ruokintaväliä lähetään pidentämään kasvun myötä kohti aikuisuutta. Pienet poikaset syövät hiiren pinkkejä ja jatkavat kasvaessaan vanhempaan hiiren kokoon. Lisäravinteita viljakäärme ei tarvitse, jos ruokaeläimet ovat hyvässä kunnossa ja hyvin kasvatettuja. Ruoka tarjotaan viljakäärmeelle suoraan terraarioon joko pihdeillä heilutellen, jolloin saalistusviettiä pääsee ihailemaan tai heittämällä terraarioon, jolloin viljakäärme vain alkaa syömään. Hyvä pohjamateriaali ei tulisi aiheuttaa ongelmia syönnin suhteen.

Nahanluonti:

Viljakäärme luo nahkansa säännöllisin väliajoin. Nuori ja nopeammin kasvava viljakäärme luo huomattavasti useammin nahkansa kuin aikuinen joka parhaillaan luo vain muutaman kerran vuodessa. Sopivassa kosteudessa ja terveellä käärmeellä nahka kuoriutuu kokonaisuutena käärmeen yltä. Jos nahka irtoaa repeileisenä, on kostes joko liian alhainen tai muista vaivoista. Joka nahanluonnin päätteeksi olisi hyvä käydä käärme läpi, ettei nahkaa ole jäänyt esimerkiksi silmien päälle tai hännänpäähän, mitkä ovat yleisimmät nahanjäämiskohdat. Jos nahkaa on jäänyt käärmeeseen, sitä voi kostealla pyyhkeellä avittaa pois. Kiinni jäänyttä nahkaa ei pidä mennä kuitenkaan repimään!

Käsittely:

Viljakäärme on helposti käsiteltävä käärme, joka ei stressaa liikoja. Kuitenkin käsittelyä tulisi välttää, sillä matelijat eivät ole varsinaisesti mitään sylilemmikeitä jotka nauttisi ihmisen huomiosta. Liikakäsittely voi johtaa syömättömyyteen ja stressi voi laukaista piileviä sairauksia. Käärmeestä saakin monesti paljon enemmän iloa kun menee itse terraariolle niin kyllä tämä utelias eläin tulee usein myös takaisin ihmettelemään.

Käsitellessä kuten kaikkien eläinten kanssa, on osattava olla hellävarainen mutta varmaotteinen, ettei käärme vahingoitu, tipu tai saa paniikkia. Ennen terraariosta ottamista pois, viljakäärmeelle olisi hyvä ilmaista jotenkin, että olet paikalla ja aiot ottaa sen nyt nähtisi. Huomaathan että viljakäärme kuten kaikki käärmeet ovat kuuroja, joten huhuilusta tai kutsumisesta ei ole mitään hyötyä. Säilytetty käärme voi käydä puraisemaan puolustukseksi, vaikka viljakäärme lajina on hyvähermoinen. Täytyy muistaa että jokainen viljakäärme on yksilö ja jokainen käyttäytyy erillailla eri tilanteissa ja sähköitä tapauksia löytyy myös. Kasvattaja osaa kyllä auttaa löytämään juuri sopivan luonteisen ostajalle.

Talvilepo:

Viljakäärme kuuluu talvehtiviin käärmelajeihin, joten terraario-oloissa olisi hyvä suoda talvehtimiskausi myös omalle lemmikille. Talvilepo ei ole vain luonnonmukaisuuden imitoimista, vaan sen on havaittu edistävän viljakäärmeen terveyttä ja pidentävän ikää. Keväällä lisääntyvät viljakäärmeet tarvitsevat talvilevon myös hormonitoiminnan takaamiseksi. Ennen talvilepoa viljakäärme ruokitaan 2 viikkoa ennen viilentämistä joka aloitetaan päivän lyhentämisellä valoilla ja lämmöllä. Keveyssä ja helpommassa talvilevossa terraariosta sammutetaan valot ja otetaan lämmöt pois ja annetaan olla korkeintaan 2 kuukautta, jonka aikana käärmettä ei tulisi missään nimessä ruokkia. Vettä on kuitenkin oltava tarjolla tämänkin ajan. Tämän jälkeen valot ja lämmöt taas käynnistetään lyhyillä päivärytmeillä taas kokopäiväiseksi. Syvässä talvilevossa tehdään samallailla mutta hiljalleen viilennys viedään noin +10c lämpötilaan, jossa käärmettä pidetään 2-4kk. Viileäkaappi tai viinikaappi toimii tässä hyvin, joskus viileä varasto voi tuoda sopivat olot, kuhan varmistaa ettei lämpötila laske alle +8 asteen. Viljakäärme kohmeloituu talvilevossa, jolloin omistajan pitää pitää huoli että käärme käy välillä juomassa tai joutuu juottamaan käsin tarjoamalla vettä kupista tai ruiskeella. Talvilepo lopetetaan käänteisessä järjestyksessä.

Poikasen hoito:

Viljakäärmeen poikasta hoidetaan samaan tapaan kuin aikuista, mutta pientä eroavaisuutta löytyy:

Ruokinta: Ihan pienet poikaset syövät pinkkiä n. 5 päivän välein. Ei kannata pelätä vaihtaa kokoa isompaan vaikka näyttää, että fuzzy on ihan liian suurta ruokaa. Pinkit eivät käynnistä kasvua kunnolla, mutta käärmeen pitää olla sentään kasvanut ennen fuzzyyn siirtymistä.

Terraario: Pienet viljakäärmeet ahdistuvat isoissa tiloissa ja voivat jättää syömättä, joten onkin järkevää pitää ainakin ensimmäinen vuosi viljakäärmeen poikasta Smart store muovilaatikossa (varastolaatikko jossa on pitävät kansilukot), johon on kolvilla tai pienellä poranterällä tehty hyvin ilmaa vaihtavat rei'itetyt vastakkaiset seinät. Viljakäärmeen poikaset tulevat isomman poranterän rei'istä nätisti läpi, joten halvan kolvin kärki olisi parempi siihen.

Alussa olisi hyvä pitää pohjamateriaalina ihan vain talouspaperia, jotta ulosteen laatua ja tiheyttä voidaan tarkkailla ja todeta käärme terveeksi. Sisustukseksi riittää pari piiloa vaikka puolikkaista vessapaperirullan hylsyistä, pieni tekokasvi ja juomakuppi mitä ei saa helposti kaadettua. Tietenkin lämmin pääty pitää olla tässäkin. Varmista ettei se lämpene liikaa.

Apua askarruttaviin tai ongelmatilanteisiin voi kysyä facebookissa harrastusryhmistä ja kasvattajilta!